

Značaj udruga u suvremenom poslovnom okruženju

Novaković Matanić, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:559601>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

MARINA NOVAKOVIĆ MATANIĆ

ZNAČAJ UDRUGA U SUVREMENOM POSLOVNOM
OKRUŽENJU

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2020. godine

**VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić**

**Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje**

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

**ZNAČAJ UDRUGA U SUVREMENOM POSLOVNOM
OKRUŽENJU**

Mentorica:

Studentica:

Marina Novaković Matanić

Naziv kolegija:

POSLOVNA POLITIKA PODUZEĆA

JMBAG studentice:

0081099069

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
1. UVOD.....	2
1.1. DEFINIRANJE PROBLEMA.....	2
1.2. CILJEVI RADA	2
1.3. METODE RADA	2
1.4. STRUKTURA RADA	3
2. POSLOVNO OKRUŽENJE.....	4
3. POSLOVANJE UDRUGA	6
3.1. OPĆENITO O UDRUGAMA	6
3.2. KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI UDRUGA	7
3.3. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR.....	9
3.4. FINANCIRANJE I IZVORI FINANCIRANJA UDRUGA	12
3.5. PERCEPCIJA UDRUGA	14
4. ANALIZA UDRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ	16
4.1. AKTIVNE UDRUGE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
4.2. FINANCIRANJE UDRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	18
4.3. DOPRINOS UDRUGA RAZVOJU LOKALNI ZAJEDNICA.....	20
5. UDRUGE U POSLOVNOM OKRUŽENJU	24
5.1. GOSPODARSKA DJELATNOST UDRUGE.....	24
5.2. SVRHA UDRUGA U POSLOVNOM OKRUŽENJU.....	26
5.3. FILANTROPIJA- UTJECAJ NA UDRUGE I POSLOVNO OKRUŽENJE.....	26
6. ZAKLJUČAK.....	29
7. POPIS LITERATURE.....	30
7.1. KNJIGE I ČLANCI.....	30
7.2. INTERNET STRANICE	30
8. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	33
8.1. POPIS SLIKA.....	33
8.2. POPIS TABLICA.....	33
9. IZJAVA.....	34
ŽIVOTOPIS.....	35

SAŽETAK

U završnom radu obrađena je tema značaja udruga u suvremenom poslovnom okruženju. Tema je obrađena kroz teorijsko gledište te je kroz praktični dio prikazano funkcioniranje udruge koja djeluje u Republici Hrvatskoj. Cilj rada je obraditi temu udruga u poslovnom okruženju, ali i prikazati poslovanje udruge i to od samog osnivanja, staviti udruge u pravni i institucionalni okvir te je obrađena tema percepcije udruge u javnosti. Udruge zauzimaju važan položaj u Republici Hrvatskoj te se to ovim radom pokušalo i činjenicama utvrditi.

Ključne riječi: poslovno okruženje, udruga, percepcija javnosti, djelovanje, pravni i institucionalni okvir.

ABSTRACT

This paper deals with the significance of associations in the modern business environment. The topic is dealt with through theory and practice by giving the theoretical background and showing how a Croatian association functions in practice. The purpose of this paper was not only to cover the topic of associations in the business environment, but also to showcase the way in which associations do business and put them in both legal and institutional frameworks. The public's perception of different associations has also been included in this work. Associations occupy an important place in the Republic of Croatia, which this paper aims to support with facts.

Key words: business environment, association, public's perception, operation, legal and institutional framework.

1. UVOD

1.1. DEFINIRANJE PROBLEMA

U ovom radu biti će obrađena tema „Značaj udruge u suvremenom poslovnom okruženju“. Prije svega važno je znati da udruge slobodno i dobrovoljno udruživanje pravnih i fizičkih osoba koji imaju neki zajednički cilj, odnosno zajedničko područje interesa. Udruge su se razvijale kroz protekla dva stoljeća, te će biti prikazan povijesni pregled razvitka udruge. Kako su se razvijale udruge tako su se razvijala i područja djelovanja i značaja udruge. Udruge unazad deset godina zauzimaju sve veći značaj u poslovnom svijetu. Udruge u poslovnom okruženju moraju savladavati mnoge prepreke i zauzeti svoj položaj koji im pripada, stoga će rad prikazati sve prednosti i nedostatke djelovanja udruge u poslovnom okruženju. Metode koje se koriste u radu su teorijske te praktične prirode. S teorijskog aspekta pokušat će se objasniti razvijanje udruge i njihovo djelovanje, a s praktičnog dijela, kako udruge funkcioniraju u društvenom okruženju, ali i u poslovnom.

1.2. CILJEVI RADA

Cilj rada je prikazati kako se udruge snalaze u poslovnom okruženju, te koje su sve mogućnosti u djelovanju udruge. Za udruge se može reći da su još na samom početku djelovanja u poslovnom okruženju te moraju savladavati mnoge prepreke na tom da budu uspješne. Udruge su se godinama smatrale neprofitnim organizacijama, a s promjenom zakona omogućeno im je da imaju gospodarsku djelatnost i budu dio poslovnog okruženja. Ovim radom će se pokušati dokazati koliko one to rade uspješno i da li mogu biti konkurentne.

1.3. METODE RADA

Metode koje su korištene u izradi ovog rada su:

- dedukcije,
- indukcije,
- kauzalnog zaključivanja,
- povijesna,
- analize,
- sinteze,
- apstrakcije,
- generalizacije,
- klasifikacije,
- deskriptivnog modeliranja.

Uz gore navedene metode tijekom izrade rada korištene su i druge znanstvene metode.

Izrada završnog rada temelji se na prikupljanju i analizi primarnih i sekundarnih izvora podataka. Korištena je literatura u tiskanom obliku, ali isto tako i u elektroničkom obliku. Od tiskane literature korištena je ona od 2004.godine, pa sve do 2019.godine

1.4. STRUKTURA RADA

Kroz ovaj završni rad biti će opisan značaj udruga u poslovnom okruženju kroz pet cjelina. U prvom, uvodnom poglavlju obrađeno je definiranje problema, ciljevi rada, metode rada i struktura rada. U drugom poglavlju navode se teorijske odrednice udruga, njihov razvoj tijekom godina, način funkcioniranja, izvori financiranja i kakva je općenito percepcija udruga. U trećem poglavlju napravljena je analiza udruga u Republici Hrvatskoj i koji je njihov utjecaj u razvoju lokalnih zajednica. Četvrto poglavlje prikazuje pozicioniranje udruga u poslovnom okruženju te se navodi značaj udruga za gospodarski razvoj, odnosno poglavlje govori o tome kako se udruge snalaze u poslovnom okruženju posebice nakon što je zakonom omogućeno da razvijaju gospodarsku djelatnost i ostvaruju prihode s kojima mogu raspolagati.

2. POSLOVNO OKRUŽENJE

Svaki poslovni subjekt treba poznavati poslovno okruženje koje utječe na njihovo poslovanje. U poslovnom okruženju nalaze se sve prilike, ali isto tako i sve opasnosti te je potrebno konstantno analizirati poslovno okruženje kako bi mogli pravovremeno reagirati na određene prijetnje, ali isto tako i reagirati na potencijalne prilike koje to okruženje pruža.

Poslovno okruženje možemo podijeliti na eksterno okruženje te na interno okruženje.

Eksterno okruženje obuhvaća:

- indirektni utjecaj na poduzeće,
- političko pravno okruženje,
- ekonomsko okruženje,
- socijalno-kulturno okruženje,
- tehnološko okruženje.

Interno okruženje obuhvaća:

- neposredna radna okolina,
- organizacijska struktura,
- organizacijska kultura,
- organizacijski resursi.¹

U poslovnom okruženju ne smije se zanemariti i globalno poslovno okruženje. Globalno okruženje je svakako prilika da se na inovativni način ponude proizvodi i usluge. Također digitalna tehnologija čini usluge konkurentnima i dostupnima.

Svake godine radi se istraživanje u Hrvatskoj kakvo je poslovno okruženje. Iz godine u godinu se vidi da je poslovno okruženje u Hrvatskoj bolje, ali u odnosu na regiju zaostaje. Tako je istraživanje u 2019. godini pokazalo:

„Iako znatan dio ispitanika iskustvo poslovanja u Hrvatskoj ocjenjuje prosječnim u usporedbi s 2018. godinom, primjećuje se rast pozitivnog iskustva poslovanja u Hrvatskoj koje u 2019. iznosi 49 posto, kao i smanjenje negativnog iskustva. Također, 52 posto ispitanika primjećuje poboljšanje uvjeta poslovanja u posljednjih pet godina. Istraživanje je pokazalo da je 67 posto ispitanika dalo pozitivnu ocjenu poslovanja u protekloj godini, dok je njih 55 posto povećalo broj zaposlenika“.²

Ovakva istraživanja pogoduju za kvalitetnu analizu poslovnog okruženja i da poslovnih subjekti mogu definirati strateške ciljeve. Poslovni subjekti kroz analizu dolaze do podataka koji je

¹ Partnersko vijeće za tržište rada <http://www.partnerstvo-razvoj.net/files/file/pdf/Poduzetnistvo/Uvod-u-poslovno-planiranje/Analiza%20poslovnog%20okru%C5%BEenja.pdf> (01.06.2020.)

² Glas Istre <https://www.glasistre.hr/gospodarstvo/poslovno-okruzenje-u-hrvatskoj-bolje-ali-u-odnosu-na-regiju-zaostajemo-amcham-624227> (02.06.2020.)

njihov poslovni cilj, isto tako da li su sposobni za prilagodnu novim tehnologijama, da li trebaju nove zaposlenike i njihove profile i da li se mogu prilagoditi novim potrebama na tržištu.

3. POSLOVANJE UDRUGA

3.1. OPĆENITO O UDRUGAMA

„Udruga je slobodno i dobrovoljno udruživanje pravnih ili fizički osoba koje se zauzimaju za zaštitu jednakih interesa. Prema karakteru osnivanja one mogu biti za zaštitu okoliša, zaštitu ljudskih prava, humanitarne, kulturne, prosvjetne i sl. Dobro je znati razliku pojma civilno društvo i udruga. Udruga je jedna od organizacija koje spadaju pod civilnim društvom, a osim udruga pod civilno društvo spadaju zaklade, fondacije i ustanove. Svi oni razlikuju se po načinu funkcioniranja i po zakonskim odredbama prema kojima su osnovane“ (Bežovan, 2005:17).

Prema autoru „civilno društvo kao zbirna jedinica uključuje različite organizacije civilnog društva koje se nazivaju dobrovoljačkim, neovisnim, neprofitnim, nevladinim i trećim sektorom. Njihova je zajednička osnova sloboda udruživanja i djelovanja u kojem se prepoznaje opće dobro. Ovamo ne pripadaju organizacije, dakle političke stranke, koje su zainteresirane za osvajanje vlasti“ (Bežovan, 2005:17).

„Početak razvoja civilne inicijative na području Republike Hrvatske prati se od kraja 19. i početka 20. stoljeća. U vrijeme socijalizma udruživanje građana bilo je ograničeno te možemo govoriti da se građanske inicijative počinju pojavljivati tek krajem osamdesetih godina u 20.stoljeću. Prve građanske inicijative bile su vezane za zaštitu prava žena, feministički aktivizam, zaštita okoliša, ljudska prava“.

Prema riječima (Bežovan, Matančević, 2017: 30) „razvoj civilnog društva u neovisnoj Hrvatskoj dijelimo u četiri razdoblja:

- od 1990.do kraja Domovinskog rata 1995.godine,
- od 1995.do koalicijske vlade 2000.godine,
- od 2000. do ulaska zemlje u Europsku uniju 2013.godine,
- poslije ulaska u Europsku uniju“.

Kako su se udruge kroz određena razdoblja razvijala, tako je i njihov utjecaj postojao sve veći i postali su neizostavan dio u razvoju društva kao i pri donošenju odluka. Ponekada je percepcija da udruge rade posao i državne vlasti, ali i JLS pogotovo kada je riječ o zaštiti ljudski prava pa tako udruge kontinuirano rade s određenim ugroženim skupinama u društvu (osobe s invaliditetom, Romima i sl.). Udruge često surađuju sa srodnim organizacijama i izvan Republike Hrvatske i provode zajedničke projekte za dobrobit određenih skupina u društvu. Nakon novog zakona u kojem je udrugama omogućena gospodarska djelatnost udruge su zauzele i svoj položaj u poslovnom okruženju te mogu stvarati prihode.

U Hrvatskoj je na snazi „Nacionalna strategija³ stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva za razdoblje od 2017.-2021. godine. Ova Nacionalna strategija stvaranja

³ Vlada Republike Hrvatske, Ured za udruge, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2017. do 2021., dostupno na: <https://udruge.gov.hr/istaknute-teme/nacionalna-strategija->

poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva (Strategija) je strateški dokument koji daje smjernice za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva do 2021. godine kako bi se još više unaprijedio pravni, financijski i institucionalni sustav podrške djelovanju organizacija civilnoga društva i kao važnih čimbenika društveno-ekonomskog razvoja u Republici Hrvatskoj, ali i važnih dionika u oblikovanju i provedbi politika Europske unije. Također, Strategija uključuje konkretne rokove i nositelje njihove provedbe, izvore sredstava za provedbu planiranih mjera i aktivnosti, kao i pokazatelje za mjerenje uspješnosti provedbe“.⁴

Slika 1. Podjela civilnog društva

Izvor: Hrvatska EU -zemlja i ljudi

<https://croatia.eu/index.php?view=article&lang=2&id=46> (20.11.2019.)

3.2. KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI UDRUGA

U Hrvatskoj klasifikacija djelatnosti udruga se dijeli u tri razine:

- I. razina: područje djelovanja udruge,
- II. razina: razrada djelatnosti udruge,
- III. razina: razrada djelatnosti udruge.

Na osnivačkoj skupštini udruge donosi se statut u kojem moraju biti nabrojane djelatnosti koje će udruga obavljati. Na temelju tih djelatnosti koje su u statutu udruge se samostalno opredjeljuju kako će biti razvrstane prema klasifikaciji. Istovremeno udruga se mogu

stvaranja-poticajnog-okruzenja-za-razvoj-civilnoga-drustva/nacionalna-strategija-stvaranja-poticajnog-okruzenja-za-razvoj-civilnoga-drustva-od-2017-do-2021-godine/3676, (08.06.2020.)

⁴ E- savjetovanje <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=5697> (04.06.2020.)

samostalno opredijeliti za više djelatnosti. Djelatnost u klasifikaciji sastoji se od dva dijela i to od numeričke oznake kao i od opisne oznake.⁵

Tablica 1: Klasifikacija djelatnosti udruga koje se bave međunarodnom suradnjom

Redni broj I. razine	Redni broj II. razine	Redni broj III. razine	I. RAZINA Područje djelovanja udruge	II. RAZINA Djelatnost udruge	III. RAZINA Razrada djelatnosti udruge
8.			MEĐUNARODNA SURADNJA		
	8.1.			Razvojna suradnja	
		8.1.1.			Demokratska tranzicija
		8.1.2.			Infrastruktura
		8.1.3.			Mir i sigurnost
		8.1.4.			Ljudska prava
		8.1.5.			Obrazovanje
		8.1.6.			Ravnopravnost spolova
		8.1.7.			Smanjenje siromaštva
		8.1.8.			Zaštita okoliša i prirode
		8.1.9.			Unapređenje zdravlja
		8.1.10.			Ostale djelatnosti razvojne suradnje
	8.2.			Međunarodna humanitarna pomoć	
	8.3.			Međunarodna prijateljstva	
	8.4.			Ostale djelatnosti iz područja međunarodne suradnje	

Izvor: Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji

<https://www.udukz.hr/datoteke/web%20-%20Klasifikacija%20djelatnosti%20udruga.pdf> (19.09.2019.)

U gornjoj tablici (1) prikazana je klasifikacija udruge koja se bavi međunarodnom suradnjom te se može utvrditi da prema prvoj razini područja djelovanja udruge se bavi međunarodnom suradnjom. U drugoj razini u koju spada djelatnost udruge iz ove razine mogu se baviti razvojnom suradnjom, međunarodnom humanitarnom pomoći, međunarodnim prijateljstvima, te ostalim djelatnostima iz područja međunarodne suradnje. I pod trećom razinom razrađene su djelatnosti udruge i to demokratska tranzicija, infrastruktura, mir i sigurnost, ljudska prava, obrazovanje, ravnopravnost spolova, smanjenje siromaštva, zaštita okoliša i prirode, unapređenje zdravlja te ostale djelatnosti razvojne suradnje.

Klasifikacija udruge je bitna i za prijavu udruge na natječaj za financiranja jer prema svojim djelatnostima koje obavljaju se prijavljuju na natječaj i točno se mora navesti prema razvrstanoj klasifikaciji u koju skupinu pripadaju.

⁵ Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji <https://www.udukz.hr/datoteke/web%20-%20Klasifikacija%20djelatnosti%20udruga.pdf> (19.09.2019.)

3.3. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

Kako autori (Plavša i sur., 2005: 19) navode „propisi koji uređuju pravni položaj udruga u Republici Hrvatskoj, tj. njihovo osnivanje, registraciju pravni položaj i prestanak postojanja su Zakon o udrugama i Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra udruga Republike Hrvatske i Registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj“.

Kao što je već spomenuto u radu udruga okuplja fizičke ili pravne osobe koji imaju neki zajednički cilj. Da bi se osnovala udruga potrebno je svega tri osnivača, s time da u trenutku osnivanja udruge minimalno jedan osnivač mora biti punoljetna, poslovna sposobna osoba kojoj nije oduzeta poslovna sposobnost u dijelu sklapanja pravnih poslova. Udrugu mogu osnovati samo fizičke osobe, samo pravne osobe i/ili pravne i fizičke osobe. Cilj osnivanja udruge ne smije biti radi stjecanja dobiti ili drugih gospodarskih djelatnosti.

Najčešće se udruge osnivanju kako bi se zauzimali za:

- zaštitu ljudskih prava i sloboda,
- zaštite okoliša i prirode i održivi razvoj,
- zaštitu pacijenata,
- zaštitu potrošača,
- sportska udruženja,
- rješavanje socijalnih pitanja.

Da bi se udruga osnovala potrebno je napraviti osnivačku skupštinu na kojoj treba proći određenu proceduru kako bi se nakon osnivanja mogao podnijeti zahtjev za registraciju udruge u nadležnu državnu upravu. U svakoj županiji postoji ured državne uprave koji obavlja registraciju udruge.

Za registraciju udruge potrebni su⁶:

- „zahtjev za upis u Registar udruga Republike Hrvatske
- zapisnik o radu i odlukama osnivačke skupštine
- odluka skupštine o pokretanju postupka za upis u registar udruga, ako takva odluka nije donesena na osnivačkoj skupštini
- statut (dva primjerka)
- popis osnivača
- osobna imena osoba ovlaštenih za zastupanje i osobno ime ili naziv likvidatora
- izvod iz sudskog ili drugog registra za pravnu osobu osnivača udruge
- preslika osobne iskaznice ili putovnice za osnivače, likvidatora i osobe ovlaštene za zastupanje
- suglasnost ili odobrenje nadležnog tijela za obavljanje određene djelatnosti, kada je to propisano posebnim zakonom kao uvjet za upis udruge

⁶ Središnji državni portal- Registracija udruga: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/osnivanje-i-registracija-udruga/417>, (14.02.2020.)

- ovjerena suglasnost zakonskog zastupnika ili skrbnika, kada je osnivač udruge maloljetna osoba s navršениh 14 godina života te punoljetna osoba lišena poslovne sposobnosti u dijelu sklapanja pravnih poslova
- ovjerena izjava fizičke osobe, ako se u naziv udruge unosi ime ili dio imena te osobe odnosno pristanak njezinih nasljednika
- ovjerena suglasnost međunarodne organizacije, ako se u naziv udruge unosi naziv ili znak iste“.

„Zahtjev za registraciju podnosi se u roku od tri mjeseca od dana donošenja odluke o pokretanju postupka za upis udruge u registar. U protivnom, zahtjev se odbacuje zaključkom protiv kojeg je dopuštena posebna žalba“.⁷

Nakon što je predan Zahtjev za registraciju udruge, ured državne uprave mora izdati pozitivno ili negativno rješenje (u slučaju da nešto nije u skladu sa Zakonima i propisima, vraćaju dokumente na doradu). U slučaju pozitivnog rješenja udruga je dužna izraditi pečat prema odluci u Statutu, prijaviti udrugu Državnom zavodu za statistiku, otvoriti žiro-račun te se prijaviti u registar udruga koji vodi Ministarstvo financija.

Slika 2. Osnivačka skupština Udruge za zaštitu dostojanstva i jednakosti pacijenata DIGNITAS

Izvor: Karlovački tjednik

<https://karlovacki.hr/osnovana-udruga-za-zastitu-dostojanstva-pacijenata-dignitas/> (17.09.2019.)

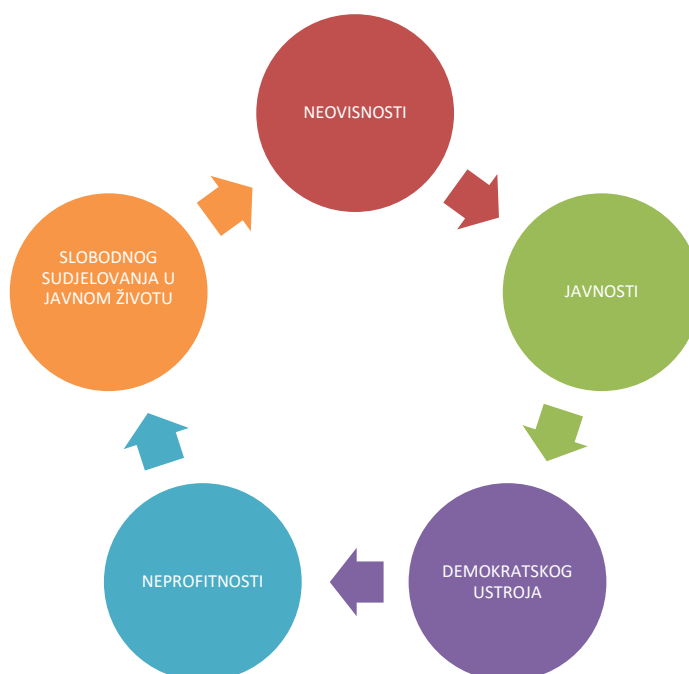
Svaka udruga je obvezna jednom godišnje sazvati izvještajnu skupštinu te podnijeti financijski izvještaj o radu. Svakako na toj skupštini treba donijeti financijski plan i plan rada za sljedeću

⁷ Središnji državni portal- Osnivanje i registracija udruge: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruga/osnivanje-i-registracija-udruga/417> (17.09.2019.)

godinu. Zapisnik s izvještajne skupštine predaje se u ured državne uprave koji im služe kao jedan od dokaza da udruga i dalje postoji. Na skupštini se mogu donijeti i odluke o spajanju s drugim udrugama ili odluka da se udruga podijeli na više udruga.

Pravno gledano udruge imaju mogućnost spajanja s drugim udrugama, i u tom slučaju dolazi do osnivanje nove udruge. Kada se udruge spajaju na njih se primjenjuju odredbe Zakona o udrugama povezane s pripajanjem. Isto tako udruge se mogu podijeliti te postoji mogućnost podjele na dvije ili više udruga. Podijeljena udruga prestaje postojati, a na postupak upisa novonastalih udruga primjenjuje se Zakon o udrugama⁸ povezane s podjelom. Udruge nastale podjelom odgovaraju solidarno za obaveze podijeljene udruge.

Svaka udruga mora se pridržavati Zakona o udrugama, ali i postoje i neka načela djelovanja i to:

Slika 3. Načela udruga

Izvor: Vlada RH

<https://www.gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/gospodarska-djelatnost-udruga/1567> (21.09.2019.)

⁸ Zakon o udrugama NN 74/14, 70/17, 98/19, <https://www.zakon.hr/z/64/Zakon-o-udrugama> (10.10.2020.)

3.4. FINANCIRANJE I IZVORI FINANCIRANJA UDRUGA

Kako navode autori (Bičanić, Slovinac, Paić, 2017: 294.) „imovina udruge sastoji se i čine novčana sredstva i nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava. Imovinom udruge smatraju se novčana sredstva koje je udruga stekla:

- uplatom članarina,
- dobrovoljnim priložima i darovima,
- novčana sredstva od obavljanja djelatnosti kojima se ostvaraju ciljevi,
- obavljanje gospodarske djelatnosti,
- financiranjem programa i projekata udruga“.

Prva godina nakon osnivanja udruge ujedno je i ograničavajuća godina za udrugu kada su u pitanju financijska sredstva. Državna tijela, JLS, pa čak i privatne tvrtke koje raspisuju natječaje traže da udruga postoji minimalno godinu dana, kako bi se mogla prijaviti za svojim programima na natječaj. Ovaj uvjet predstavlja određene poteškoće u radu udruge jer udruge da bi poslovale moraju platiti određeni hladni pogon. Nakon što prođe godinu dana od osnivanja otvaraju im se mogućnosti za javljanje na natječaje.

Prvo treba razlučiti na kojem području udruga djeluje, da li je to samo lokalno i/ili puno šire, a možda i čak i na području cijele Republike Hrvatske. Udruga s manjim opsegom djelovanja najčešće se javljaju na području svoje jedinice lokalne samouprave. U zadnjih nekoliko godina raspisivanje natječaja je regulirano propisima, pa više gradovi i općine ne mogu novčana sredstva dodjeljivati udrugama bez natječaja (osim u iznimnim situacijama).

Udruge moraju svojim projektima i programima pridonijeti razvoju općeg dobra te je Zakonom o udrugama propisano da se udruge mogu financirati iz:

- proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- državnog proračuna,
- fondova europske unije,
- drugih javnih izvora.

Programi i projekti za koje udruga traži novčana sredstva ne mogu biti za korist pojedinca nego za opće dobro i njihove aktivnosti moraju pridonositi:

- zaštitu prava potrošača,
- zaštitu i promicanju ljudski prava,
- zaštitu zdravlja,

- zaštititi okoliša i prirode i zaštititi za očuvanje kulturnih dobara,
- socijalnim uslugama i humanitarnoj djelatnosti i sl.

Prema Zakonu u udrugama svaka udruga ima obavezu prema kojoj je dužna voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća. Za svoje obaveze udruga odgovara cjelokupnom svojom imovinom, za razliku od članova udruge i njezinih tijeka koji ne odgovaraju za obaveze udruge. Poslovanje udruge podliježe unutarnjem i inspekcijskom nadzoru. Financijsko poslovanje udruge provodi Ministarstvo financija. Ako su sredstva dobivena iz jedinica lokalne samouprave onda oni vrše nadzor nad sredstvima.

Ono što je udrugama u zadnjih nekoliko godina omogućena je obavljanje gospodarska djelatnost, pa često dolazi do toga da građani ne znaju na kraju da li je to udruga ili tvrtka. „Odredbama Općeg poreznog zakona pojašnjeno je da se gospodarskom djelatnošću smatra razmjena dobara i usluga na tržištu radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi. Kako je to propisano i člankom 31. Zakona o udrugama, udruge mogu ostvarivati prihode obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi i obavljanjem gospodarske djelatnosti samo ako je to propisano statutom i ako je sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti.

Gospodarske djelatnosti udruga može obavljati pored djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom, ali ih ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe.

Ako u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom. Ako postupa na ovakav način, udruga može obavljati dohodovnu djelatnost i ostvariti neograničeno visoki prihod. Pritom treba napomenuti da načelo zabrane stjecanja dobiti za članove i treće osobe udrugu ne sprečava da podmiri troškove ili na odgovarajući način nagradi članove i druge osobe koje za nju obavljaju određene poslove koji pridonose ostvarivanju cilja udruge“⁹.

⁹ Središnji državni portal <https://www.gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/gospodarska-djelatnost-udruga/1567> (21.09.2019.)

- **Udruga je mali porezni obveznik** ako vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini od obavljanja gospodarske djelatnosti nije bila veća od 230.000,00 kuna. Mali porezni obveznik je oslobođen plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga, nema pravo iskazivati PDV na izdanim računima i nema pravo na odbitak pretporeza.
- **Vrijednost isporuka dobara i usluga, bez PDV-a, za upis u registar obveznika PDV-a od 230.000 kuna obuhvaća:** isporuke dobara ili usluga koje su oporezive PDV-om, isporuke dobara ili usluga koje su oslobođene plaćanja PDV-a s pravom na odbitak pretporeza (isporuke u drugu državu članicu Europske unije, izvozne isporuke, usluge na pokretnoj imovini, isporuke u vezi s međunarodnim prijevozom, isporuke koje su izjednačene s izvozom, usluge posredovanja obavljene u ime i za račun druge osobe, isporuka nekretnina i isporuka dobara ili usluga koje su oslobođene plaćanja PDV-a bez prava na odbitak pretporeza (transakcije osiguranja i reosiguranja te bankarske i financijske usluge, osim ako su pomoćne).

Slika 4. Obavljanje gospodarske djelatnosti

Izvor: Porezna uprava, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/PP%20Udruga%20KB%202012%20WEB.pdf (15.11.2019)

3.5. PERCEPCIJA UDRUGA

Prema autoru (Radelj, M., 2018: 28) „neprofitne organizacije rabe različite pristupe planiranja odnosa s javnošću te svojim radom promiču javnu službu i rade na izgradnji javnog povjerenja. Ovisi o javnoj potpori te o suprotstavljenim strujama političkih, društvenih i ekonomskih trendova, što uvjetuje sofisticirane i strogo upravljane odnose s javnošću“.

Prema Brumu, G.M.(2018:30) pet je ciljeva odnosa s javnošću neprofitnih organizacija:

- definirati i brendirati organizaciju, postići prihvaćanje njezine misije i zaštititi njezin ugled,
- stvoriti komunikacijske kanale s onima kojima se organizacija služi,
- stvoriti i zadržati povoljnu klimu za prikupljanje sredstava,
- podupirati opstanak i napredak i javne politike koja bi bila naklonjena misiji organizacije,
- informirati i motivirati ključne čimbenike organizacije (zaposlenike, volontere...) da se posvete organizaciji i učinkovito podupiru njezinu misiju i njezine ciljeve.

Kako bi javnost stekla određenu percepciju o udruzi, udruga mora komunicirati prema javnosti određenim alatima:

- popis medija i novinara,
- priopćenjima za javnost,
- najave za medije,
- izjave za medije,
- foto vijest,
- personalizirana pisma,

- konferencije za medije,
- internetske konferencije.

Tablica 2: Istraživanje percepcije građana o udrugama

	2007.	2012.
	% odgovora	
rad udruga je izrazito koristan za društvo	33,0	38,3
rad udruga je donekle koristan	38,5	37,4
udruge nisu štetne ali ne čine niti išta korisno za društvo	25,7	21,5
rad udruga je štetan za društvo	0,7	1,6
rad udruga je izrazito štetan za društvo	0,2	1,0
bez odgovora	1,9	0,3
N	1000	1004

Izvor: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

https://www.pilar.hr/wp-content/images/stories/dokumenti/razno/elaborati/tacso_pilar_izvjesce_2012.pdf
(16.11.2019.)

Ovo istraživanje je proveo Institut društvenih znanosti Ivo Pilar i to još 2012.godine. Nažalost nakon toga razdoblja nije napravljeno tako detaljni niti jedno novije istraživanje te možemo pretpostavljati gotovo sigurno da bi današnji rezultati bili nešto drugačiji. Kada analiziramo ovo provedeno istraživanje vidimo da najveći dio ispitanika smatra da je rad udruga koristan za društvo i to u postotku od 38,3 %, a tek 1% građana smatra da je rad udruge štetan za društvo. Kada bi uspoređivali rezultate između 2007. godine i 2012. godine raste postotak onih koji smatraju da je rad udruga koristan, ali isto tako raste postotak i onih koji smatraju da rad udruge nije koristan, odnosno da je štetan.

Krajnji zaključak jest da je svakim danom sve veći broj udruga na području Republike Hrvatske te da njihov raste njihov utjecaj na društvene promjene.

4. ANALIZA UDRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ

4.1. AKTIVNE UDRUGE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Od 2014. godine postoji registar aktivnih udruga iz kojeg se mogu dobiti svi podaci o funkcioniranju svake pojedinačne udruge. Osim upisa u registar udruga koji vodi Ministarstvo uprave, svaka udruge mora biti upisana i u registar udruga koji vodi Ministarstvo financija te u njemu se mogu vidjeti financijski izvještaji za svaku udruge po godinama djelovanja udruge.

Tablica 3: Broj udruga u Republici Hrvatskoj po županijama na broj stanovnika na dan 31.03.2019.

Županija	Ukupan broj registriranih udruga	Ukupan broj brisanih udruga
Grad Zagreb	12 854	2 179
Splitsko-	4 892	1 078
Zagrebačka	3 038	470
Osječko-baranjska	3 839	926
Primorsko-	4 160	508
Istarska	3 103	219
Vukovarsko-	1 593	729
Varaždinska	1 546	570
Sisačko-	1 683	494
Zadarska	1 862	137
Brodsko-posavska	1 652	140
Krapinsko-	1 165	331
Karlovačka	1 397	220
Dubrovačko-	1 953	285
neretvanska		
Bjelovarsko-	1 297	256
Koprivničko-	1 339	162
križevačka		
Međimurska	981	498
Šibensko-kninska	1 384	166
Virovitičko-	792	258
Požeško-	862	129
Ličko-senjska	654	81
Ukupno:	52 046	9 836

Izvor: Udruge u Republici Hrvatskoj

Vladin ured za udruge

<https://uprava.gov.hr/UserDocsImages//Statisti%C4%8Dki%20prikaz//Statisti%C4%8Dki%20prikaz%20broj%2014.%20%20finalni.pdf> (04.06.2020.)

Kada se analiziraju podaci na 2019.godine može se vidjeti da u Republici Hrvatskoj ima čak 52 046 udruga, što je relativno velik broj s obzirom na broj stanovnika od 4 290 612. Za očekivati

su podaci koji govore da je najveći broj udruga na području grada Zagreba, a najmanje ih ima na području Ličko-senjske županije. Aktivne udruge itekako mogu pozitivno utjecati u procesima odlučivanja te danas to i rade putem javnih savjetovanja. Udruge imaju veliki utjecaj i to ne samo u Republici Hrvatskoj nego i u Europskoj uniji. U Europskoj uniji imaju kao i sindikati i poslodavci u odboru po tri predstavnika (tako da je ukupno 9 članova iz Hrvatske).

Tablica 4: Najpoznatije udruge za koje su građani čuli

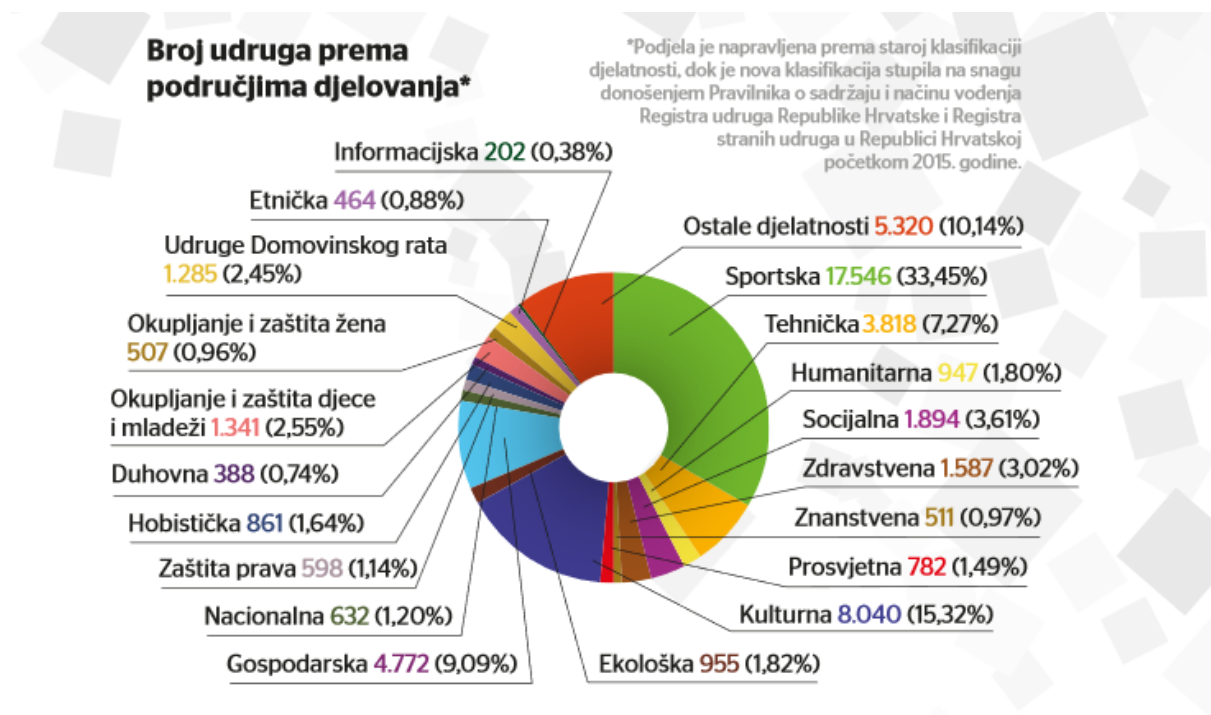
	%
Navedeni nazivi konkretnih udruga ili organizacija	
GONG	10,3
B.a.B.e.	4,3
Ana Rukavina	1,6
Roda	1,6
Zelena akcija	1,3
HVIDRA	1,0
Navedeni opći nazivi udruga	
udruga umirovljenika	8,1
udruga branitelja	6,9
udruga potrošača	6,8
udruga za zaštitu životinja	4,0
udruga osoba s invaliditetom	3,5
udruga žena	1,4
udruga za zaštitu djece	1,1
udruga slijepih osoba	1,1
udruga dragovoljaca Domovinskog rata	1,0
Kategorije navedenih područja bavljenja	
nadzor izbora	7,0
zaštita i promicanje ženskih prava i pomoć ženama	5,4
zaštita okoliša	3,7
pomoć djeci (djeca s invaliditetom, s posebnim potrebama, žrtve zlostavljanja)	3,7
pomoć braniteljima i članovima obitelji (žrtvama rata, udovicama)	3,6
pomoć osobama s invaliditetom ili pojedinih kategorija oboljelih	3,5
prava potrošača	3,3
promicanje kulturne baštine	2,3
zaštita i prava životinja	1,8

Izvor: Institut za društvene djelatnosti Ivo Pilar

https://www.pilar.hr/wp-content/images/stories/dokumenti/razno/elaborati/tacso_pilar_izvjesce_2012.pdf
(16.11.2019.)

Rezultati istraživanja koji prikazuju za koje su udruge građani najviše čuli su bili i za očekivati, jer upravo su te udruge iz dobivenih rezultata i najviše prisutne kroz državne medije. Ono što

se može smatrati kao iznenađenje su udruge umirovljenika koje građani prepoznaju, a taj podatak govori da građani treće životne dobi sve više postaju aktivni jer se i životna dob ljudi produžila, pa shodno tome i njihove potrebe za aktivnim životom rastu. Ono što je građanima možda i najpoznatije su udruge u njihovim lokalnim sredinama u čijim aktivnostima oni i sami imaju priliku sudjelovati.

Slika 5. Broj udruga prema područjima djelovanja

Izvor: Vladin Ured za udruge

https://udruge.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/letak_udruge_u_RH_2016_hr_web.pdf (27.11.2019.)

Prema analizi iz 2015. godine koje je napravilo Ministarstvo financija među prvih pet najvažnijih djelatnosti s kojima se udruge bave jesu:

- sportska,
- kulturna,
- gospodarska,
- tehnička,
- socijalna.

4.2. FINANCIRANJE UDRUGA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Udruge se u Republici Hrvatskoj financiraju iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih izvora.

Godišnje se udrugama dodijeli 1,5 milijardi kuna¹⁰:

- 560 milijuna kuna iz državnog proračuna,
- 1,044 milijarde kuna iz proračuna općina, gradova i županija,
- 145 milijuna kuna iz sponzorstva i donacija javnih trgovačkih društava,
- više od 70 milijuna eura u pretpristupnom razdoblju, odnosno za razdoblje 2014.-2020. Raspoloživo 300 milijuna eura iz ESF-a.

U Republici Hrvatskoj propisana su određena pravila kojih se državna tijela moraju pridržavati pri raspisivanju javnih natječaja i ona su:

- „javni natječaj mora biti otvoren najmanje 30 dana,
- unaprijed poznat broj projekata, najniži i najviši iznos za financiranje,
- unaprijed utvrđeni postupci za sprečavanje sukoba interesa u provedbi natječaja,
- javni natječaj mora sadržavati uvjete za prijavi, mjerila za ocjenjivanje, postupak odobravanja i postupak podnošenja prigovora,
- utvrđivanje prioriteta za financiranje na godišnjoj razini,
- financiranje se provodi putem javnog natječaja ili javnog poziva,
- objava godišnjeg plana natječaja na internetskim stranicama“.

Slika 6. Financiranje putem javnog natječaja

Izvor: Hrvatska zajednica tehničke kulture

<http://www.hztk.hr/media/PDF2015/NovinormativniokvirzafinanciranjeudrugauRH-HZTK12.11.2015.pdf>
(25.11.2019.)

Kada udruga dobije sredstva za financiranje svojih projekata i programa od interesa za opće dobro koji se financiraju iz javnih izvora ona ima obavezu najmanje jednom godišnje o svom radu podnijeti izvještaj onome tko ga financira. Dobivena sredstva moguće je koristiti samo u svrhu odobrenih programa i projekata. Najveći problem kod financiranja je financiranje redovne djelatnosti, kao i hladnog pogona. Kada se raspisuju natječaji oni su namjenski

¹⁰ Udruge u Republici Hrvatskoj:

https://udruge.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/letak_udruge_u_RH_2016_hr_web.pdf, (24.09.2019)

odnosno financiraju se određeni programi, ali da bi udruga mogla funkcionirati oni moraju imati prostor u kojem djeluju, osobu ili osobe koje su zaposlene kako bi udruga mogla funkcionirati u većem obimu, jer bez profesionalca teško se udruga može razvijati. Većina članova udruge su volonteri i imaju svojih drugih radnih obaveza, i ne mogu biti u 100% angažmanu u udruzi.

Stoga kada je barem jedna osoba profesionalno zaposlena udruga može biti puno efikasnija i ići prema postavljenim ciljevima. U Hrvatskom saboru mnogo je rasprave na temu smanjivanja sredstava za udruge. Prije sve mnoge udruge povlače sredstva iz Europskih fondova, i zapošljavaju veliki broj ljudi koji su teško zapošljavaju veliki broj ljudi koji su teško zapošljivih na tržištu rada.

Udruge nebrojeno puta obuhvaćaju poslove koji su u nadležnosti državnih aparati, kao na primjer besplatna pravna pomoć, zaštita ljudskih prava, pravna pomoć osoba s invaliditetom. Udruge sudjeluju u rješavaju mnogobrojnih problema građana stoga bi ih svi trebali gledati kao partnere..

4.3. DOPRINOS UDRUGA RAZVOJU LOKALNI ZAJEDNICA

Udruge na mnogobrojne načine doprinose razvoju lokalne zajednice, ovisno o djelatnostima udruge. Mnogo je primjera u Republici Hrvatskoj gdje se može uzeti jednu udrugu i na nju se fokusirati te vidjeti na koji način udruga doprinosi razvoju lokalne zajednice, promatrajući veliki broj udruge koje su svakodnevno aktivne onda može zaključiti da je doprinos nedvojbena. Udruge i jedinice lokalne samouprave prije svega trebaju biti partneri i međusobno surađivati. Grad Karlovac je prepoznao važnost udruge, te svake godine organizira Sajam udruge kako bi se udruge sa svojim radom mogle prezentirati građanima. To je dobar smjer u kojem se ide, iz razloga što se udruge bave širokim spektrom djelatnosti, i ponekada se može činiti da u društvenom dijelu razvitka grada možda imaju veću ulogu nego i sam grad.

Ciljevi Sajma udruge su promocija lokalnih udruge raznih djelatnosti kako bi se u njihovo djelovanje uključio što veći broj građana koji bi tako ispunili svoje slobodno vrijeme, dobili priliku aktivnije sudjelovati u životu lokalne zajednice te posvetili svoje vrijeme zdravim načinima života kroz sport, ples, zdravu prehranu, prevenciju ovisnosti i slično. Jedan od ciljeva je i stvoriti priliku za razmjenu iskustava i kontakata među udrugama.¹¹

Udruge se prijavljuju na mnogobrojne europske natječaje pogotovo na socijalne fondove kroz koje zapošljavaju mnogobrojne građane, pa tako imamo udruge koje zapošljavaju više od 30 osoba, što je jedna dobra tvrtke srednje veličine.

Suradnja između jedinica lokalne samouprave i udruge mora biti, jer u „velikim“ projektima grad mora biti partner.

¹¹ Ženska grupa Karlovac „Korak“, <https://www.grupakorak.hr/sudjelovali-smo-na-11-sajmu-udruga/> (27.09.2019.)

Slika 7. Sijam udruga u Karlovcu

Izvor: MV Trend

<https://trend.com.hr/2018/09/26/u-subotu-10-sajam-udruga> (28.09.2019)

Da bi se pojasnilo konkretno kako to udruga doprinosi razvoju lokalne zajednice i kako udruga funkcionira uzet je primjer Ženske grupe Karlovac „Korak“ koja dolazi iz Karlovca i koja doprinosi svojim projektima na razvoj lokalne zajednice i to kroz programe osnaživanje žena koje su žrtve nasilja.

U nastavku rada predstaviti će se spomenuta udruga, prikazati njezino financijsko izvješće kao dobar primjer financiranja i iz lokalne samouprave, državnog proračuna kao i europskih fondova. Prva asocijacija građanstva na spomenutu udrugu (Ženska grupa Karlovac „Korak“) jest da je to sklonište za žene, žrtve obiteljskog nasilja no ista predstavlja mnogo više..

Ženska grupa Karlovac „Korak“ na prvom mjestu je poslodavac s obzirom na činjenicu da zapošljava ljude, radi na pružanju smještaja žrtvama te putem programa osnažuju žene i pripremaju ih za tržište rada.

Ženska grupa Karlovac „Korak“ je nevladina, neprofitna, nepolitička udruga koja od kolovoza 1998.g. djeluje u cilju zaštite ljudskih, a posebno ženskih i dječjih prava, zaštite obitelji i zaštite od nasilja.

Slika 8. Logo Ženske grupe Karlovac „Korak“

Izvor: Ženska grupa Karlovac „Korak“

<https://web.facebook.com/424035217724231/photos/a.424038104390609/424053841055702/?type=1&theater>
(28.09.2019)

Ženska grupa Karlovac „Korak“ ima stručni tim koji čine predsjednica udruge, voditeljica Savjetovališta, voditeljica Skloništa, socijalna radnica, pravnica/trenerica za zapošljavanje, 2 psihologice, administratorica/pomoćna djelatnica u Skloništu, 2 trenerice za zapošljavanje.

Od vanjski stručnih suradnica rade psihologica i odvjetnica.

Financijsku potporu za rad Ženske grupe Karlovac „Korak“ dobiva od Grada Karlovca, Karlovačke županije, Ministarstva za demografiju, mlade i socijalnu politiku, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

Kada se analizira samo 2018 godina, udruga je primila 616 poziva te je direktno u Savjetovalište došlo zatražiti pomoć čak njih 419.

23 korisnice

Slika 9. Korisnice Skloništa prema obrazovanju, dobi i životnoj sredini

Izvor: Ženska grupa Karlovac „Korak“

https://www.grupakorak.hr/wp-content/uploads/2019/05/FINAL_Godi%C5%A1nji-izvje%C5%A1taj-za-2018_%C5%BDGK-Korak.pdf (29.09.2019)

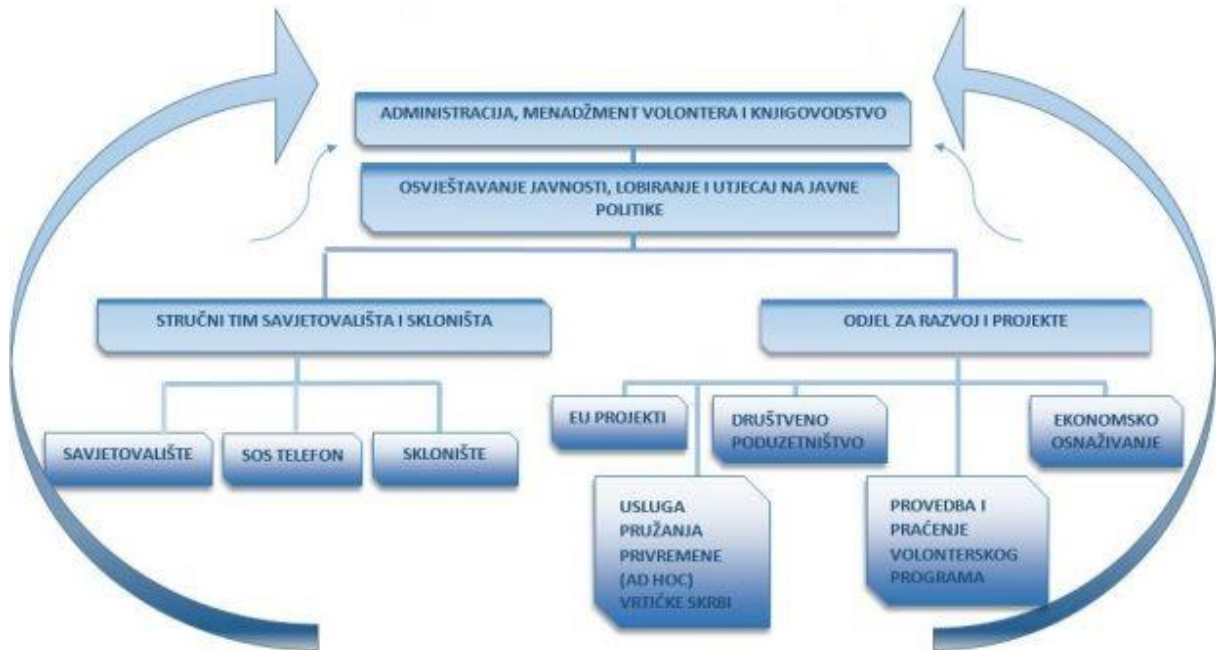

Slika 10. Djeca korisnici Skloništa po dobi i spolu

Izvor: Ženska grupa Karlovac „Korak“

https://www.grupakorak.hr/wp-content/uploads/2019/05/FINAL_Godi%C5%A1nji-izvje%C5%A1taj-za-2018_%C5%BDGK-Korak.pdf (29.09.2019.)

Svaka udruga koja želi provoditi projekte mora biti strukturirana unutar svoje organizacije, to je u Ženskoj grupi Karlovac „Korak“ strukturirano na sljedeći način:

Slika 11. Administracija, menadžment volontera i knjigovodstvo

Izvor: Ženska grupa Karlovac „Korak“

<https://www.grupakorak.hr/administracija-menadzment-volontera-i-knjigovodstvo/> (29.09.2019.)

Kako bi se pokazalo da udruga može imati pozitivan utjecaj na poslovno okruženje prikazat će se projekt koji Ženska grupa Karlovac „Korak“ provodi. Naziv projekta je „Nova znanja za jednake mogućnosti“.

Žene koje do sada nisu imale nikakve srednjoškolsko obrazovanje, niti su mogle konkurirati na tržištu rada, ovim projektom će moći dobiti zanimanje koje se upisuje u radnu knjižicu, i to za pomoćnu kuharicu, knjigovođu, računalnog operatera.

Ovaj projekt svim korisnicima je ponudio pohađanje besplatnih verificiranih programa obrazovanja odraslih, stjecanje novih vještina u traženju zaposlenja, grupni pristup u razvoju i unapređenju nekih i prenosivih vještina, razvoj vještina komunikacije, motivacije, učinkovitog upravljanja vremenom, individualizirani pristup trenera za zapošljavanje krojen po njihovim potrebama.

Projekt nije obuhvatio samo jednu županiju, nego je uključeno 32 korisnika s područja Karlovačke županije i 32 korisnika iz Sisačko-moslavačke županije.

Nakon analize rada Ženske grupe Karlovac „Korak“ može se zaključiti kako predstavlja dobar primjer udruge koja se bavi s različitim djelatnostima. Prva pomisao kada se čuje za

Žensku grupu Karlovac „Korak“ ljude asocira samo na sklonište za žrtve nasilja, no kada se dobije uvid u sve potrebne informacije vidljivo je da je rad udruge širokog spektra, te provodi različite projekte koji su od značaja za širu zajednicu Grada Karlovca, Karlovačku županiju, ali i šire. Osim korisnica skloništa u projekt su bile uključene i žene koje su dugotrajno nezaposlene.

Slika 12. Udruga kao pokretač promjena

Izvor: Vladin Ured za udruge

<https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (27.11.2019.)

5. UDRUGE U POSLOVNOM OKRUŽENJU

5.1. GOSPODARSKA DJELATNOST UDRUGE

Nakon što je donesen Zakon o udrugama koji je omogućio da udruge mogu obavljati gospodarsku djelatnost dolazilo je do mnogih nesporazuma, a razlog navedenog jest različita interpretacija istog. Stoga gospodarska djelatnost nije omogućena udrugama sa svrhom ostvarivanja koristi pojedinaca, već upravo suprotno, udruga ne smije obavljati gospodarsku djelatnost radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe.

Prema Zakonu o udrugama, gospodarskom djelatnošću smatra se razmjena dobara i usluga na tržištu radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih procjenjivih koristi. Vrlo velika vjerojatnost je da udruga koja obavlja gospodarsku djelatnost ostvariti višak nad rashodima te se on mora sukladnu statutu udruge koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva. Skoro je pa nemoguće nabrojati sve djelatnosti koje udrugama mogu donijeti prihod, stoga je svakako

potrebno da kada se udruga odredi za određenu gospodarsku djelatnost prouči zakone koji se odnose na tu djelatnost.

Najčešće što udruge provode i što mogu naplatiti je održavanje tečajeva. S time da sve polaznike moraju unaprijed upozoriti da potvrda koju dobiju na kraju tečajeva koji je provela udruga nije javna isprava. Kod posluživanja pića i jela Zakonom o udrugama je točno određeno koje se udruge mogu baviti ovakvom djelatnošću i to su sljedeće udruge:

- Hrvatski planinarski savez i njezine članice,
- Hrvatski ferijalni i hostelski savez,
- lovačke udruge,
- udruge pripadnika nacionalnih manjina,
- Savez izviđača Hrvatske,
- ribičke usluge,
- amaterske sportske udruge.

Pored ovih udruga svim ostalim udrugama je svakako omogućeno pripremanja i usluživanja toplih i hladnih napitaka, bezalkoholnih pića i jela koje organiziraju za potrebe svojih zaposlenika i svojih članova u svojim poslovnim prostorijama i prostorima i za to nisu dužne registrirati djelatnost ugostiteljstva.

Slika 13. Apsurd gospodarske djelatnosti

Izvor: Savjetnica udruga

<https://savjetnica-udruga.com/apsurd-gospodarske-djelatnosti/> (11.01.2020.)

S gospodarskom djelatnošću s udrugama ne ide olako kako se to možda na prvu i čini. Pa tako ako udruga želi biti sigurna da li treba za određene stvari registrirati gospodarsku djelatnost za mišljenje od Porezne uprave treba platiti 5.000,00 kuna što je za svaku udrugu itekako veliki

iznos iz razloga što novčana sredstva s kojima raspolaže svaka udruga su prije svega namjenska sredstva te za ovakve svrhe zapravo teško mogu izdvojiti ovakav iznos.

5.2. SVRHA UDRUGA U POSLOVNOM OKRUŽENJU

Koliko su udruge bitne u poslovnom okruženju može se zaključiti i iz toga što je sve više osnivanju udruge poslovne udruge, a to su udruge koje okupljaju poslovne subjekte koji se udružuju kako bi ostvarili svoje poslovne ciljeve i planove. Prilikom osnivanja takvih udruga razvrstavaju se pri samoj svojoj registraciji prema nekim svojim djelatnostima kao i sve ostale udruge, pa tako imamo sljedeće poslovne udruge:

- Hrvatska gospodarska komora,
- CSEBA ¹²,
- SEPPORT.

Od ove tri vodeće poslovne udruge svakako je najvažnija i najveća Hrvatska gospodarska komora koja je ujedno i krovna udruga hrvatskih poduzetnika. Njezin glavni cilj je promicanje, zastupanje i usklađivanje interesa članica pred državnim i drugim tijelima, kao u Hrvatskoj, tako i van nje. Članstvo u svakoj udruzi bi trebalo biti na dobrovoljnoj bazi, odnosno svako poduzeće bi trebalo odlučiti da li će biti član neke udruge, što u slučaju Hrvatske gospodarske komore nije slučaj jer pri samom osnivanju poduzeća vi ste dužni plaćati članarinu njima. Svakako se može utvrditi da se poslovne udruge osnivaju kako bi okupile poslovne subjekte iz iste poslovne branše te kako bi radile na promicanju interesa kompletne poslovne grane.

Kada se određeno poduzeće odluči učlaniti u neku udrugu ono ima određena prava, ali isto tako i obaveze. Isto tako svako poduzeće će svakako procijeniti isplativost učlanjenja u određenu udrugu. Svakako se pod isplativosti ne smatra direktna materijalna dobit, nego ponekada čak i određene informacije mogu biti od koristi za unapređenja poslovnih procesa unutar poduzeća koje na kraju i mogu donijeti do materijalne vrijednosti.

5.3. FILANTROPIJA- UTJECAJ NA UDRUGE I POSLOVNO OKRUŽENJE

„Filantropija, iako se često upotrebljava u smislu aktivnosti, zapravo se odnosi na načelo prema kojem se djeluje. U tom smislu filantropija je načelo čovjekoljublja, dobrotvornosti i dobrohotnosti. Razlog čestog upotrebljavanja ove riječi u smislu aktivnosti vjerojatno se krije u činjenici da je ovo načelo, bez aktivnosti kojoj služi kao osnovni princip, samo ideja. Treba o njoj govoriti u skladu s praksom, odnosno iskazuje se upravo djelovanjem. Cilj filantropskog djelovanja jest dobro drugoga ili mnogih, ovisno o vlastitom uspjehu ili koristi. Načelno

¹² CSBA (Chinese Southeast European Business Association- Kinesko-jugoistočno europska poslovna asocijacija

filantropije sve se više promovira u ekonomiji i poslovnom svijetu te se uz rast korporacija pojavilo kao svojevrsna kontrola odgovornosti koje takva akumulacija profita zahtjeva¹³.

Slika 14. Filantropija

Izvor: Filantropski fond

<http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija> (15.01.2020.)

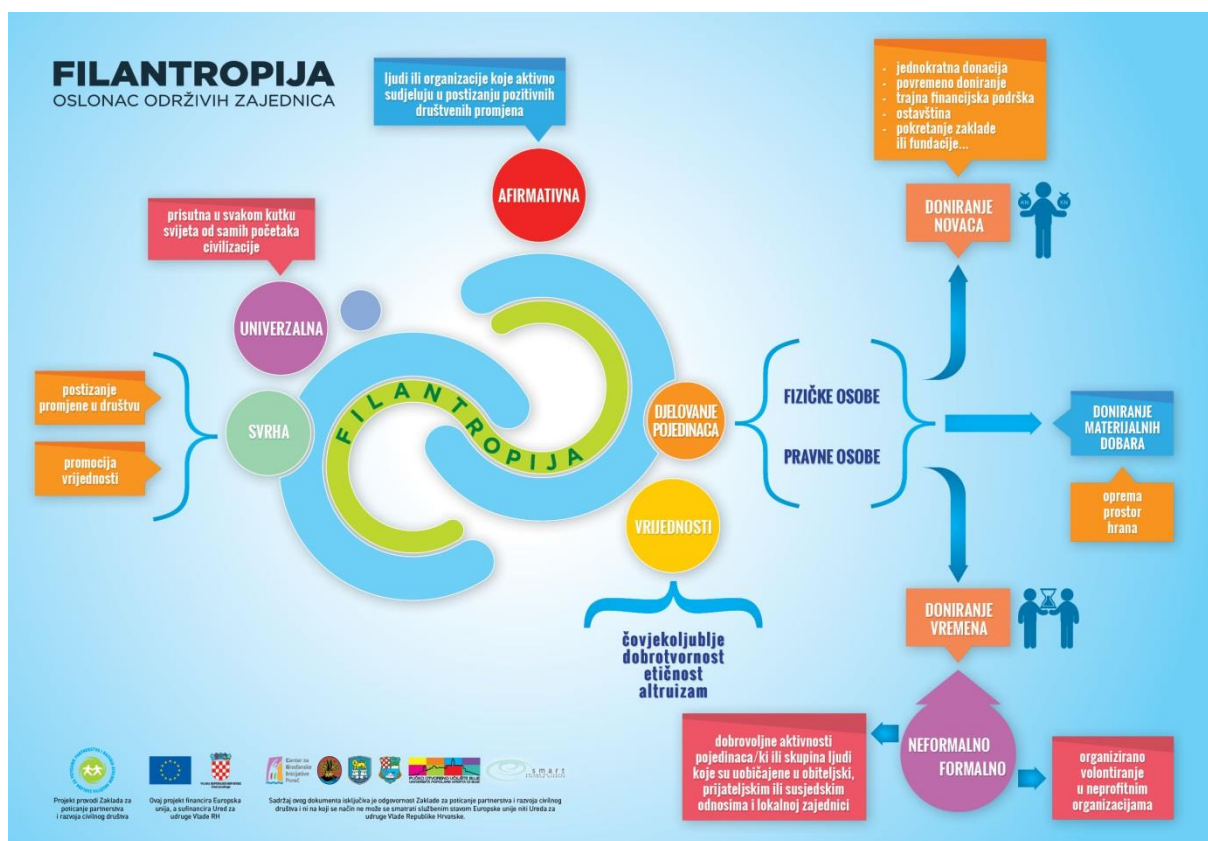
Filantropima bi bilo najlakše dati određena novčana sredstva udrugama ili pojedincima za određene projekte, ali oni imaju drugačiji cilj. Njima je važno kako se novac potroši što govori i činjenica da je filantropija desetljećima iza poduzetništva po učinkovitoj potrošnji. S obzirom da dosadašnja filantropija nije bila dovoljno poduzetnička vrijeme je da se dosadašnji način donacija i funkcioniranja udruga transformira te da se donacijama upravlja na način kako to rade i sve profitabilne kompanije u svijetu.

Da po trendovima (kada je u pitanju filantropija) Hrvatska ne zaostaje puno govori i činjenica da je prije svega mjesec dana u Rijeci osnovan Poslovni klub PartnerRI. Cilj ove udruge je potaknuti upravo filantropska ulaganja u projekte u kulturi te razvijati platformu za razvoj partnerskog odnosa između poslovnog i kulturnog sektora.

Ovakve udruge u Hrvatskoj, ali i u svijetu trebaju imati dugoročan pozitivan utjecaj na razvoj zajednica. One okupljanju poduzetnike, obrtnike, trgovačka društva i samostalne djelatnike koji mogu svojim znanjem i iskustvima svakako doprinijeti razvoju određenih djelatnosti.

U Hrvatskoj ima još jako puno prostora za povezivanja poslovnog svijeta i civilnog društva u cilju razvijanja zajednica, a o tome govori i istraživanje koje je provela Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva koje je pokazalo da većina ispitanika ne zna da postoje porezne olakšice za davanja u općekorisne svrhe te da ih smatraju slabo poticajnim za doniranje. Osim toga, čini se da većina ključnim problemima u vezi doniranja navodi nedostatak novca ili pak nedostatak povjerenja da će se sredstva upotrijebiti u prave svrhe.

¹³ Filantropija, <http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija> (15.01.2020.)

Slika 15. Info grafika o filantropiji

Izvor: Civilno društvo Istra

<http://www.civilnodrustvo-istra.hr/novosti/detaljnije/shto-je-filantropija-kako-ju-prepoznajemo-koje-pojmove-vezhu-za-nju> (20.01.2020.)

6. ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada bio je kroz teorijski dio prikazati osnovne informacije o udrugama, kako se osnivanju, kako pravno moraju funkcionirati, a kroz praktični dio pokazati na primjeru jedne udruge njezine aktivnosti i kako ona doprinosi svojim radom u svojoj lokalnoj sredini.

U Republici Hrvatskoj postoji veliki broj udruga građana, različitog profila i različitih ciljeva osnivanja. Ta brojka seže približno oko 55 000. Jedan dio udruga radi svog rada i aktivnosti je prepoznatljiv u javnosti, dok neke udruge uopće nisu aktivne, pa samim time nisu niti prepoznatljive.

Dio građana uključuje se u rad udruge je smatraju da ona može biti pokretač nekih promjena, odnosno da se putem udruge mogu ostvariti neke promjene u društvenoj zajednici.. Velik je broj udruga u Republici Hrvatskoj koje svojim projektima i programima dovode do promjena u svojim sredinama, a neke i na punom širom području, rad udruga i njihov utjecaj ne može se zanemariti jer one su itekako važan segment djelovanja u našem društvu.

Sve više udruga su ujedno poslodavci te zapošljavaju kako bi mogli provoditi svoje projekte i programe. Ono što pozitivno utječe na mlade je zapravo to što mogu svoja prva zapošljavanja i radna iskustva steći upravo kroz udruge.

Pojam filantropije je zapravo nešto što je u RH u samim začecima djelovanja te znanstvenici koji se bave ovim područjima smatraju da udruge koje počivaju na filantropiji imati će dugoročan pozitivan utjecaj na razvoj zajednica. One okupljanju poduzetnike, obrtnike, trgovačka društva i samostalne djelatnike koji mogu svojim znanjem i iskustvima svakako doprinijeti razvoju određenih djelatnosti.

Udruge su pokretači promjena današnjeg društva i to svaka u svom segmentu i području rada.

„Prvo te ignoriraju,
onda ti se smiju,
zatim se bore protiv tebe,
a onda pobijediš.“
Mahatma Gandhi

7. POPIS LITERATURE

7.1. KNJIGE I ČLANCI

1. Bežovan, G., Zrinščak, S., & Vugec, M. (2005). Civilno društvo u procesu stjecanja povjerenja u Hrvatskoj i izgradnje partnerstva s državom i drugim dionicima. *Zagreb: CERANEO. Posjećeno, 10, 2006.*, dostupno na: <https://www.bib.irb.hr/282331>
2. Bežovan, G., & Matančević, J. (2017). *Civilno društvo i pozitivne promjene*. Školska knjiga., dostupno na: <https://shop.skolskknjiga.hr/civilno-drustvo-i-pozitivne-promjene.html>
3. Bičanić N., Slovinac I., Paić Ćirić M. (2017), Poslovanje neprofitnih organizacije, *TEB poslovno savjetovanje, Zagreb*, str. 294., dostupno na: <https://www.teb.hr/knjige/poslovanje-neprofitnih-organizacija/>
4. Brum, G.M. (2018), Odnosi s javnošću u neprofitnim organizacijama, *Hrvatska udruga za odnose s javnošću, Zagreb*, str. 30., dostupno na: <https://mvinfo.hr/knjiga/12533/odnosi-s-javnosc-u-neprofitnim-organizacijama>
5. Plavša Matić C., Terek D., Vašiček D., Idžojtić, Sirovica K., Zuber M. i Vašiček V. (2005), Poslovanje udruga, *Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb*, str. 19.
6. Radelj M., (2018), Odnosi s javnošću u neprofitnim organizacijama, *Hrvatska udruga za odnose s javnošću, Zagreb*, str. 28., dostupno na: <https://mvinfo.hr/knjiga/12533/odnosi-s-javnosc-u-neprofitnim-organizacijama>

7.2. INTERNET STRANICE

1. Civilno društvo Istra, <http://www.civilnodrustvo-istra.hr/novosti/detaljnije/shto-je-filantropija-kako-ju-prepoznajemo-koje-pojmove-vezhu-za-nju> (20.01.2020.)
2. E-savjetovanje <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=5697> (04.06.2020.)
3. Filantropski fond, <http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija> (15.01.2020.)
4. Glas Istre <https://www.glasistre.hr/gospodarstvo/poslovno-okruzenje-u-hrvatskoj-bolje-ali-u-odnosu-na-regiju-zaostajemo-amcham-624227> (02.06.2020.)
5. Hrvatska EU -zemlja i ljudi, <https://croatia.eu/index.php?view=article&lang=2&id=46> (20.11.2019.)
6. Hrvatska zajednica tehničke kulture, <http://www.hztk.hr/media/PDF2015/NovinormativniokvirzafinanciranjeudrugauRH-HZTK12.11.2015.pdf> (25.09.2019.)

7. Institut za društvene djetnosti Ivo Pilar, https://www.pilar.hr/wp-content/images/stories/dokumenti/razno/elaborati/tacso_pilar_izvjesce_2012.pdf (16.11.2019.)
8. Karlovački tjednik, <https://karlovacki.hr/osnovana-udruga-za-zastitu-dostojanstva-pacijenata-dignitas/> (17.09.2019.)
9. Ministarstvo financija, <https://mfin.gov.hr/> (18.09.2019.)
10. MV Trend, <https://trend.com.hr/2018/09/26/u-subotu-10-sajam-udruga> (28.09.2019.)
11. Partnersko vijeće za tržište rada <http://www.partnerstvo-razvoj.net/files/file/pdf/Poduzetnistvo/Uvod-u-poslovno-planiranje/Analiza%20poslovnog%20okru%C5%BEenja.pdf> (01.06.2020.)
12. Porezna uprava, https://www.poreznauprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/PP%20Udruge%20KB%202012%20WEB.pdf (15.11.2019.)
13. Savjetnica Udruga, <https://savjetnica-udruga.com/apsurd-gospodarske-djelatnosti/> (11.01.2020.)
14. Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, <https://www.udukz.hr/datoteke/web%20-%20Klasifikacija%20djelatnosti%20udruga.pdf> (19.09.2019.)
15. Vlada RH, <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/osnivanje-i-registracija-udruga/417> (17.09.2019.)
16. Vlada RH, <https://www.gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/gospodarska-djelatnost-udruga/1567> (21.09.2019.)
17. Vladin ured za udruge, <https://uprava.gov.hr/UserDocsImages//Statisti%C4%8Dki%20prikaz//Statisti%C4%8Dki%20prikaz%20broj%2014.%20%20finalni.pdf> (04.06.2020.)
18. Vladin ured za udruge, <https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (30.09.2019.)
19. Vlada Republike Hrvatske, Ured za udruge, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2017. do 2021., dostupno na: <https://udruge.gov.hr/istaknute-teme/nacionalna-strategija-stvaranja-poticajnog-okruzenja-za-razvoj-civilnoga-drustva/nacionalna-strategija-stvaranja-poticajnog-okruzenja-za-razvoj-civilnoga-drustva-od-2017-do-2021-godine/3676>, 08.06.2020.
20. Zakon o udrugama NN 74/14, 70/17, 98/19, <https://www.zakon.hr/z/64/Zakon-o-udrugama> (10.10.2020.)

21. Ženska grupa Karlovac „Korak“, <https://www.facebook.com/424035217724231/photos/a.424038104390609/424053841055702/?type=1&theate> (28.09.2019.)
22. Ženska grupa Karlovac „Korak“, <https://www.grupakorak.hr/sudjelovali-smo-na-11-sajmu-udruga/> (27.09.2019.)
23. Ženska grupa Karlovac „Korak“, https://www.grupakorak.hr/wp-content/uploads/2019/05/FINAL_Godi%C5%A1nji-izvje%C5%A1taj-za-2018_%C5%BDGK-Korak.pdf (29.09.2019.)
24. Ženska grupa Karlovac „Korak“, <https://www.grupakorak.hr/administracija-menadzment-volontera-i-knjigovodstvo/> (29.09.2019.)

8. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

8.1. POPIS SLIKA

Slika 1. Podjela civilnog društva.....	7
Slika 2. Osnivačka skupština Udruge za zaštitu dostojanstva i jednakosti pacijenata DIGNITAS	10
Slika 3. Načela udruga	11
Slika 4. Obavljanje gospodarske djelatnosti	14
Slika 5. Broj udruga prema područjima djelovanja.....	18
Slika 6. Financiranje putem javnog natječaja.....	19
Slika 7. Sajam udruga u Karlovcu.....	21
Slika 8. Logo Ženske grupe Korak.....	21
Slika 9. Korisnice Skloništa prema obrazovanju, dobi i životnoj sredini	22
Slika 10. Djeca korisnici Skloništa po dobi i spolu.....	22
Slika 11. Administracija, menadžment volontera i knjigovodstvo	23
Slika 12. Udruga kao pokretač promjena	24
Slika 13. Apsurd gospodarske djelatnosti	25
Slika 14. Filantropija	27
Slika 15. Infografika o filantropiji.....	28

8.2. POPIS TABLICA

Tablica 1: Klasifikacija djelatnosti udruga koje se bave međunarodnom suradnjom.....	8
Tablica 2: Istraživanje percepcije građana o udrugama	15
Tablica 3: Broj udruga u Republici Hrvatskoj po županijama na broj stanovnika na dan 31.03.2019.	16
Tablica 4: Najpoznatije udruge za koje su građani čuli	17

9. IZJAVA

Izjava o akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Marina Novaković Matanić

Matični broj studenta: 0081099069

Naslov rada: „Značaj udruga u suvremenom poslovnom okruženju“

Svojim potpisom jamčim:

- Da sam jedini/a autor/ica ovog rada.
- Da su svi korišteni izvori, kako objavljeni, tako i neobjavljeni, adekvatno citirani i parafrazirani te popisani u bibliografiji na kraju rada.
- Da ovaj rad ne sadrži dijelove radova predanih na Veleučilište Baltazar Zapešić ili drugim obrazovnim ustanovama.
- Da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio nastavnik.

Potpis studenta

ŽIVOTOPIS

Curriculum vitae

Marina Novaković Matanić

OSOBNJE INFORMACIJE

Marina Novaković Matanić

Banija 23/a, Karlovac, 47 000, Hrvatska

047/416-218 091/5899452

marina.novakovic1986@gmail.com

Spol Ž | Datum rođenja 17/04/1986 | Državljanstvo Hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

Upišite datumima (od - do)

2018- Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj
2018-2018- Hrvatske autoceste
2016-2017 Hrvatska narodna stranka
2010-2016. Socijaldemokratska partija Hrvatske
2009-2010 Društvo multiple skleroze Karlovačke županije

OBRAZOVANJE I OSPOBLJAVANJE

Upišite datumima (od - do)

2016-2019. - Veleučilište Velika Gorica- Upravljanje u kriznim uvjetima
2017-2019. Veleučilište Baltazar, Poslovna ekonomija i financije.
2005. Srednja Medicinska škola Karlovac, smjer medicinska sestra

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik Hrvatski

Ostali jezici

Engleski jezik

RAZUMJEVANJE		GOVOR		PISANJE
Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
C2	C2	C2	C2	C2

Komunikacijske vještine

- dobre komunikacijske vještine stečene tijekom rada na mjestu voditelja projekata.

Digitalne vještine

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik

Stupnjevi: Temeljni korisnik - Samostalni korisnik - Iskusni korisnik
Digitalne vještine - tablica za samoprocjenu

Ostale vještine

Upišite ostalim važnim vještinama koje nisu prethodno navedene. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer:
• tesarstvo

Vozačka dozvola

B

DODATNE INFORMACIJE

Izdanja	• 1996. euroschool-european language school
Prezentacije	• 2006. Škola demokracije-obrazovanje za mlade političare-Tuheljske toplice
Projekti	• 2006. škola građanske demokracije, Igman BiH
Konferencije	• 2006. Koračaj, mogućnosti iskazivanja građanske hrabrosti, Sarajevo
Seminari	• 2007. osposobljavanje volontera- Učilište volonter
Priznanja i nagrade	• 2007. Mladi za mlade
Članstva	• 2007. mirovni studiji
Preporuke	• 2008. seminar aktivizam mladih
Citati	• Mobilizacija lokalne zajednice
Tečajevi	• 2009. Tuheljske toplice-seminar za razvijanje političke demokracije
Certifikati	• 2009. Jezerčica- uvjerenje za program Osnove timskog vođenja i motiviranje ljudi
	• 2014. Međunarodni edukativan kamp
	• ZG SET kamp
	• 2018. Ministarstvo Gospodarstva, poduzetništva i obrta-IV.ciklus stručne edukacije udruga za zaštitu potrošača RH

Obrazac za pohranu završnih radova

1.	Ime i prezime studenta	Marina Novaković Matanić
2.	Naslov na hrvatskome jeziku	Značaj udruga u suvremenom poslovnom okruženju
3.	Naslov na engleskome jeziku	The importance of associations in the modern business environment
4.	Mentor	Suzana Herman, mag.oec.,pred.
5.	Predsjednik Povjerenstva	Barbara Franić, univ.spec.oec., pred.
6.	Član Povjerenstva	mr. sc. Kristijan Čović, v.pred.
7.	Kolegij	Poslovna politika poduzeća
8.	Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj	Veleučilište s pravnom javnosti Baltazar Zaprešić
9.	Datum, mjesto i država obrane	06.07.2020., Zaprešić, Hrvatska
10.	Sažetak na hrvatskome jeziku (od 150 do 300 riječi)	U završnom radu obrađena je tema značaja udruga u suvremenom poslovnom okruženju. Tema je obrađena kroz teorijsko gledište te je kroz praktični dio prikazano funkcioniranje udruge koja djeluje u Republici Hrvatskoj. Cilj rada je obraditi temu udruga u poslovnom okruženju, ali i prikazati poslovanje udruga i to od samog osnivanja, staviti udruge u pravni i institucionalni okvir te je obrađena tema percepcije udruga u javnosti. Udruge zauzimaju važan položaj u Republici Hrvatskoj te se to ovim radom pokušalo i činjenicama utvrditi.
11.	Sažetak na engleskome jeziku (od 150 do 300 riječi)	This paper deals with the significance of associations in the modern business environment. The topic is dealt with through theory and practice by giving the theoretical background and showing how a Croatian association functions in practice. The purpose of this paper was not only to cover the topic of associations in the business environment, but also to showcase the way in which associations do business and put them in both legal and institutional frameworks. The public's perception of different associations has also been included in this work. Associations occupy an important place in the

		Republic of Croatia, which this paper aims to support with facts.
12.	Ključne riječi na hrvatskome jeziku (od tri do pet)	Ključne riječi: poslovno okruženje, udruga, percepcija javnosti, djelovanje, pravni i institucionalni okvir.
13.	Ključne riječi na engleskom jeziku i (od tri do pet)	Key words: business environment, association, public's perception, operation, legal and institutional framework.
14.	Naziv studija / usmjerenje	Preddiplomski stručni studij poslovanje i upravljanje/ smjer poslovna ekonomija i financije
15.	Stupanj studija	VI.
16.	Vrsta rada	Stručni završni rad
17.	Akademski /stručni naziv	Bacc.oec./prvostupnica ekonomije
18.	Sadržaj mog rada dostupan je (označite):	a) u svim repozitorijima u cijelosti b) samo u repozitoriju Veleučilišne knjižnice c) nije dostupan
19.	Ako rad nije dostupan – obrazložite zašto?!	-

Napomena:

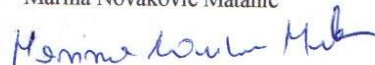
Ovaj se obrazac ispunjava računalno, a zatim se pohranjuje na CD-u uz završni rad!
Dva ispisana primjerka obrasca student donosi u referadu na ovjeru.
Jedan primjerak ovjerenog obrasca referada dostavlja u knjižnicu.

Mjesto i datum:

Zaprešić, 06.07.2020.

Student:

Marina Novaković Matanić

*Izrazi s rodnim značenjem odnose se jednako i na ženski i na muški rod.